

форми впливу та на прояв власних почуттів один до одного. Важливо вміти заспокоїти людину та проявити до неї співчуття, адже на сьогодні ці навички є дуже цінними для поліцейських [4, с. 101].

Список використаних джерел

1. Курова А. В. Психологія спілкування : навч.-метод. посібник для здобув. вищ. освіти ф-ту психології, політології та соціології НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс. 2020. 79 с.
2. Засєкіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування : навч. посібник. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 184 с.
3. Шинкаренко І. О. Особливості комунікативної компетентності слідчих. *Психологічні засади забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф.* (м. Кривий Ріг, 07 лют. 2019 р.). Кривий Ріг, 2019. С. 291–294.
4. Шинкаренко І. О. Комунікативна компетентність працівників Національної поліції: сучасні виклики за умов карантинних заходів під час пандемії. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2021. № 2. С. 98–103.

Володимир ГОНЧАР

начальник відділу євроатлантичної
інтеграції Національної академії
Національної гвардії України

Науковий керівник:

д. пед. наук, доц. **Людмила ЦИБУЛЬКО**

*(Донбаський державний педагогічний
університет, м. Слов'янськ Донецької обл.)*

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПРОГРЕСИВНИХ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН

В умовах безпекових викликів гендерна рівність є одним із ключових чинників соціальних змін, адже рівність прав і можливостей для чоловіків і жінок у суспільстві являє собою емпіричне втілення цінностей людського розвитку (поваги, справедливості, рівності), що вмотивовує до самореалізації, усуває кордони упередженого ставлення, сприяє трансформації свідомості та буття, а у підсумку стимулює наявний потенціал громадянського суспільства в державі. Гендерна рівність має особливе значення як чинник подолання стереотипів у процесі створення інклюзивного, безбар'єрного та толерантного середовища на військовій службі, де кожна людина має право на рівність, де визнаються та поважаються права і потреби всіх людей.

Збільшення представництва жінок у секторі безпеки і оборони може бути досягнуто шляхом упровадження нових методик навчання та

тренування, запровадження нових видів обладнання, бойових систем та спорядження, що адаптовані для використання жінками. Сьогодні у багатьох військових підрозділах в усьому світі зафіксовано факти підвищення ролі жінок у воєнних операціях, розвідці, миротворчих місіях, правоохоронній діяльності та інших сферах, де вони мають змогу здобути досвід і сформувати навички, що можуть зробити військову службу більш потужною та інноваційною. Крім того, залучення жінок до сектора безпеки і оборони може сприяти створенню більш сприятливих умов для професійної взаємодії та підвищенню морального клімату і дисципліни, що зрештою приведе до підвищення ефективності та продуктивності діяльності підрозділів.

В умовах європейської та євроатлантичної інтеграції сектор безпеки і оборони України перебуває у процесі реформування, де одним із головних напрямів є імплементація підходів до гендерної рівності (включно з роботою над резистентністю інститутів в контексті реалізації гендерної політики). Слід зазначити, що невірне трактування принципів гендерної рівності призводить до викривленого розуміння забезпечення реалізації рівних прав та можливостей на місцях (що може, наприклад, виявлятися у необґрунтованій так званій «позитивній дискримінації»).

Отже, прискорення досягнення відповідності сектора безпеки і оборони України критеріям НАТО наразі здійснюється шляхом впровадження стандартів Північноатлантичного альянсу та сприяння взаємосумісності у військовій службі країн-членів НАТО на основі врахування в структурі та змісті загальновійськових статутів Збройних Сил України принципів і положень щодо базових засад у сфері гендерної рівності. Отже, починаючи з 2016 р., в контексті забезпечення євроатлантичної інтеграції України указами Президента України було затверджено шість річних національних програм співробітництва Україна – НАТО, що з-поміж іншого виокремлювали мету, спрямовану на формування та забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків [1–6].

В історичній ретроспективі, звертаючи увагу на реалізацію державницької радянської політики візуалізації соціальних ролей чоловіків та жінок у суспільстві, можна відмітити, що, незважаючи на формальне декларування рівних прав та можливостей, насправді залишалось багато нерозв'язаних питань щодо стереотипного уявлення про місце у суспільстві чоловіків та жінок. Варто підкреслити, що на політичному порядку денному сучасної України стоять нівелювання нігілізму соціуму щодо сприйняття гендерних ролей, осучаснення світогляду щодо перспектив застосування гендерного підходу в усіх сферах професійної діяльності на військовій службі, а також потенційні зміни в розвитку людського потенціалу завдяки реалізації принципу рівних прав та можливостей для чоловіків і жінок.

Формування та реалізація політики у сфері науки і освіти на засадах гендерної рівності на сучасному етапі ґрунтується на низці стратегічних документів, серед яких окремо слід назвати розпорядження Кабінету

Міністрів України «Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022–2024 роки» № 752-р від 12.08.2022 (далі – Стратегія), що об'єднує в собі всі напрацювання в державній політиці, враховує міжнародні інструменти ООН, Ради Європи, Європейського Союзу, Організації з безпеки і співробітництва в Європі, рекомендації міжнародних моніторингових інституцій у сфері прав людини, Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок, Комісії ООН зі становища жінок. У цій Стратегії зазначено, що для забезпечення стійкості України, її відновлення та подальшого розвитку важливою є інтеграція гендерного підходу в усі стратегії, програми розвитку, бюджетування з урахуванням потреб різних груп жінок і чоловіків [7]. Крім того, ця Стратегія ставить за мету забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидію будь-якій дискримінації у сфері освіти для всіх учасниць та учасників освітнього процесу, на всіх рівнях освіти шляхом запровадження змін у структурно-організаційному та змістовно-процесуальному аспекті. Враховуючи той факт, що освітні інституції держави є ядром формування свідомості та ціннісних орієнтирів світосприйняття громадян, то їхній вплив на формування суспільних відносин детермінує майбутнє соціальних ролей жінки та чоловіка у професійній площині, саме тому варто вже сьогодні акцентувати увагу на організації підготовки майбутніх офіцерів на засадах гендерного підходу.

Інтеграція гендерного аспекту в секторі безпеки та оборони полягає в розширенні можливостей вступу на військову службу, що в результаті підвищить рівень залучення жінок. У свою чергу, саме заклади вищої освіти можуть стати агентами прогресивних змін, що очолять позитивні рухи в суспільстві шляхом забезпечення рівності в контексті пошуку нових освітніх методів та спеціальних програм для навчання, що враховують певні потреби та особливості формування у жінок готовності до військової служби та правоохоронної діяльності, в тому числі завдяки просвітництву, з метою запобігання виникненню бар'єрів у кар'єрному розвитку, що може сприяти ефективності сектора безпеки і оборони, оскільки саме гендерний підхід дозволяє жінкам і чоловікам рівною мірою реалізувати свої виняткові навички у професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Річна національна програма співробітництва Україна – НАТО на 2016 рік. URL : www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/19/46/14ef5e3929d64d178061b12d73e39fff_1455291632.pdf.
2. Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2017 рік : Указ Президента України від 08.04.2017 № 103/2017. URL : <http://www.president.gov.ua/documents/1032017-21670>.
3. Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2018 рік : Указ Президента України від 28.03.2018 № 89/2018. URL :

<http://www.president.gov.ua/documents/892018-23882>.

4. Про Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2019 рік : Указ Президента України від 10.04.2019 № 117/2019. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/1172019-26450>.

5. Про Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік : Указ Президента України від 26.05.2020 № 203/2020. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/2032020-33861>.

6. Про Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2021 рік : Указ Президента України від 11.05.2021 № 189/2021. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/1892021-38845>.

7. Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердження операційного плану заходів на 2022-2024 роки з її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.12.2022 № 1163-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2022-p#Text>.

Вікторія ГОРОБЕЦЬ

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

к. соц. н., доцент **Наталія КОМИХ**

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ЗЛОЧИННІСТЬ СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ: ІНСТИТУЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРЕВЕНТИВНИХ ДІЙ

Сьогодні можна спостерігати високий рівень злочинності різного характеру, але ганебними та неприпустимими для сучасного світу є злочини, що вчинені неповнолітніми. Одними з факторів злочинності серед неповнолітніх є стратифікація суспільства, тобто його диференціація на соціальні класи та верстви населення, соціально-економічна нерівність, відсутність реальних матеріальних можливостей задля задоволення хоча б первісних потреб, бідність, вимушена трудова міграція, сирітство, розпад сімей.

Вирішальною ланкою у становленні та розвитку молодої людини виступає сім'я. Важливим є емоційний зв'язок дитини з батьками або одним із них. Якщо немає емоційного контакту і елемента прив'язаності у сім'ї, у поведінці неповнолітніх розвиваються різного роду відхилення від норми, мають місце прояви агресії та нестабільності, вони вдаються до скоєння правопорушень задля привернення до себе уваги не тільки батьків, а й оточуючих. Нерідко агресія з боку дитини з'являється через насильство у родині з боку батьків. Переважна більшість родин, у яких жили